

[Undervisningsministeren.]

at mærke, at man dog er nødt til at stave „faderlig“, fordi „farlig“ jo er noget helt andet end „faderlig“.

Dertil kommer, at i vore Dage, hvor Læsning er blevet saa udbredt, hvor alle læser og umaadelig mange skriver, er der kommet en ny Tendens op, nemlig den, at Talesproget paavirkes af Skriftsproget. Jeg tror, at Radiofonien yderligere vil støtte denne Udvikling, saa at der for saa vidt foregaar en Tilnærmelse, men ad anden Vej end den, de gamle Fonetikere, der sagde: Du skal skrive, som du taler, tænkte sig.

For hundrede Aar siden sagde vore saakaldte højt,dannede Oldeforældre „Bøjer“, og de sagde „Rejler“ — det vil sige, Jyderne sagde det ikke; dertil kommer nemlig ogsaa yderligere Dialektforskellen. Den viser sig ogsaa, hvis man vil stryge det stumme „h“ i „hvad“, „hvilken“, „hvem“ o. s. v. Svenskerne har gjort det for et kvart Aarhundrede siden; men Jyderne vil modsætte sig at stryge dette stumme „h“; for de siger jo „h'wad“, „h'wilken“, „h'wem“ o. s. v. De var allerede meget betænkelige, da det stumme „j“ blev strøget i „kjær“, „kjøre“ o. s. v., for de udtaler jo dette „j“. Det er ogsaa en Vanskelighed.

Jeg har i mine unge Dage interesseret mig meget stærkt for dette Spørgsmaal, og da jeg blev Student, gik jeg straks over til den radikale, Svend Grundtvigske Retskrivning og brugte den selv. Jeg skriver den Dag i Dag „ø“ og „ö“ for det lukkede „ø“ og det aabne „ö“ — en Reminiscens fra den Tid. Men da jeg blev Journalist, maatte jeg naturligvis gaa over til den officielle Retskrivning, som jeg senere har fulgt. Der er en umiskendelig Tendens i alle Blade til at gøre Retskrivningen mere og mere ensartet — det er særlig gennem Pressen, det sker. Vi er naaet til en vis Fasthed, som vi ikke tidligere har kendt paa dette Omraade.

Medens min Betragtning altsaa er den, at man sjældent bør gaa til en Retskrivningsreform netop paa Grund af de Forhold, jeg her har nævnt, men saa ogsaa skal foretage en grundig Reform, vil jeg naturligvis ikke have dette opfattet saa doktrinært, at jeg ikke kunde tænke mig enkelte mindre Ændringer, som der har dannet sig en offentlig Mening for.

I det nuværende Retskrivningsudvalg har man en Fortegnelse over visse mindre Ændringer, som der enten er et stort Fler-tal eller Enstemmighed for. Det drejer sig f. Eks. om simplere Regler for „een“ og „eet“ med to „e“er eller med et enkelt

„e“ — den Accent, som vi ikke saa sjældent bruger, hører jo ikke hjemme i Dansk; den hører hjemme i Islandsk og i andre Sprog, men ikke i Dansk — og saa Ordene „kunne“, „skulle“ og „ville“ — jeg tror, det var dem, det ærede Medlem opholdt sig ved, og som jo volder vore Skolebørn og ulærde Mænd mange, og man kan godt sige urimelige, Kvaler — og dernæst en stærkere Anvendelse af „æ“ i Stedet for „e“, hvor Lyden utvivlsomt er en „æ“-Lyd. Efter den officielle Retskrivningsordbog hedder det „Dværg“ med „æ“, men „Bjerg“ og „Jern“ kan staves baade med „æ“ og „e“, hvorimod „Smerte“ og „Hjerte“ skal staves med „e“. „Revne“ skal staves med „e“, men „vænne“ i Betydningen „tilvænne“ og „afvænne“ skal staves med „æ“, „Vært“ med „æ“, men „gerne“ med „e“. Det er ikke meget konsekvent; det skal jeg villig indrømme.

Det er de tre Ting, man har drøftet. Saa kunde der ogsaa være Tale om at indføre en mere rationel Bogstavering af de i vort Sprog optagne almindeligst brugte Fremmedord. Her er vi inde paa et Omraade, der volder ulærde Mænd og Børn store Vanskeligheder. Sverige er gaaet over til at stave Fremmedord paa Svensk. Et Ord som „Bureau“ volder den Mand, der ikke kan lidt udenlandske Sprog, meget store Vanskeligheder, det kan ikke nægtes. Det var altsaa ogsaa et Spørgsmaal, der kunde overvejes.

Jeg tror ikke, det er nødvendigt at nedsætte et nyt Udvalg, da vi har det, som er nedsat i 1920; og jeg tror ogsaa, det ærede Medlem Hr. Vilhelm Rasmussen vil erkende, at det er godt sammensat; det er gode Navne, og de er nu inde i Sagen. Jeg vil intet have imod, at dette Udvalg gør en Indstilling til mig; saa maa man jo overveje, om der paa disse nævnte Punkter kunde være en offentlig Mening for at gennemføre visse mindre Ændringer i den gældende Retskrivning, men jeg vil mene, at Tiden til en radikal Retskrivningsreform bl. a. med Gennemførelse af smaa Bogstaver, i hvert Fald endnu ikke er kommet. Jeg tror, vi ligger alt for nær ved Jacob Appels ganske mislykkede Forsøg.

Det ærede Medlem Hr. Edvard Sørensen ønskede en Studievejledning for de Studiekredse, der er opstaaet i de sidste — som han rigtigt sagde — 10—15 Aar. Det glædede mig overordentligt at høre det ærede Medlems Tale. Den viste en Interesse for disse Studiekredse og dermed ogsaa for Folkebibliotekerne, som jeg var meget glad ved. Det ærede Medlem ønskede, at der skulde